

властивої партнерам спільності асоціацій. Способи апеляції до одного й того ж концепту у різних культурах, як правило, різні, що складає основну проблему міжкультурної комунікації. Таким чином, об'єктом вивчення лінгвокультурології є не тільки культурно специфічні концепти, але й культурно зумовлені способи апеляції до універсальних концептів.

Структурна і смислова багатшаровість концепту відображається у процедурі його усвідомлення. Ми можемо це собі уявити у вигляді декількох етапів. На першому етапі відбувається його осмислення, тобто співвідношення у нашій свідомості смислового змісту концепту з етимологією відповідного слова. На другому етапі формується внутрішня форма слова – смисловий центр концепту-образу. Їм стає одна з ознак етимологічно змісту концепту. На третьому етапі відбувається метонімічна концентрація образу, що, в свою чергу, стимулює формування символічного значення слова. На четвертому етапі з'являється установка на міф – дія символу у парадигмі культури, на п'ятому етапі відбувається формування більш глибокої семантики слова, ніж його безпосереднє значення. Концепт виконує роль посередників між словами та позамовною дійсністю і значення слова не може бути зведено виключно до концептів, що його утворюють. Значенням слова стає концепт, «схвачений мовою».

Таким чином, концепт – це, з одного боку, вихідний пункт породження значення мовного знака, а з іншого – завершальний етап смислового насичення слова. Підсумовуючи зазначене вище можна сказати, що у мові концепт, по-перше, вербалізується – отримує своє ім'я, а по-друге – репрезентується різнорівневими засобами мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арутюнова Н.Д. Введение // Логический анализ языка. Ментальные действия. М., 1993. – С. 3; 2. Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика: Курс лекций по английской филологии. Изд-е 3-е. - Тамбов, 2002. – 123 с.; 3. Верецагин Е.М., Костомаров В.Г. Национально-культурная семантика русских фразеологизмов // Словари и лингвострановедение. – М., 1983; 4. Краткий словарь когнитивных терминов / Под ред. Е.С. Кубряковой. – М., 1996. – 248 с.; 5. Степанов Ю.А. Константы: Словарь русской культуры. – М., 1997; 6. Стернин И.А. Методика исследования структуры концепта // Методологические проблемы когнитивной лингвистики. – Воронеж, 2001. – С. 58-65.

Ващенко О.О. (Київ, Україна)

Чеські дієслівні конструкції ХХІ століття

Відкритість Чеської Республіки до всього нового сприяла появі у мові нових слів, понять, термінів, а англійська мова стала основним джерелом поповнення чеського лексикону. На основі англоамериканізмів за допомогою власне чеських дієслівних парадигм мова створює багато нових дієслів. Слід віддати належне чеській мові – кількість створених дієслівних конструкцій вражає.

Ключові слова: англоамериканізми, дієслівні парадигми, префіксально-суфіксальний спосіб творення чеських вербативів.

Открытость Чешской республики ко всему новому способствовала появлению в языке новых слов, понятий, терминов, а английский язык стал основным источником пополнения чешского лексикона. На основе англоамериканизмов с помощью собственно чешских глагольных парадигм язык создает множество новых глаголов. Нужно отдать должное чешскому языку – количество создаваемых глагольных конструкций впечатляет.

Ключевые слова: англоамериканизмы, глагольные парадигмы, префиксально-суффиксальный способ образования чешских вербативов.

The openness of the Czech Republic to all new contributes to appearance of the new words, notions, terms in the language, and English became the basic source of addition to Czech lexicon. The language creates the great number of new verbs with help of the Czech verbal paradigms on the basis of American-English adoptions. It is needed to give the Czech language's due, because the amount of the created verbal constructions impress.

Keywords: American-English adoptions, verbal paradigms, prefix-suffix method

Сучасний етап розвитку чеської мови характеризується активізацією творення нових дієслів. У тих галузях, котрі переживають інвазію (економіка, банківська сфера, політика тощо) використання нових дієслів як мовного знака для номінації спеціального поняття стає все більш відчутним. Дієслова творяться за допомогою власне чеських словотвірних формантів і без особливих проблем зачленовуються до чеських відповідних парадигм.

Із морфологічно-словотвірного погляду найактивнішим вважається формант **-ova-**, типовий до третьої дієслівної групи типу *kupovat*. Формант має нейтральне значення і позбавлений експресивної конотації. Суфікс може приєднуватися як до основ-оригіналів, так і до адаптованих основ: *benefitovat недок.* (z čeho) < англ. benefit «мати з чогось зиск, витягати користь»; *bojkotovat недок.* (co, koho) < англ. Boycott «бойкотувати, відкидати, ігнорувати»; *bootovat недок.* (co) < англ. boot «підгодовувати комп'ютер до запуску через певну програму»; *downgradeovat недок.* < англ. downgrade «зневажати, принижувати значення, недооцінювати»; *raftovat недок.* < англ. raft «спорт. спуск дикою гірською річкою на плоті»; *tejrovat недок.* / *zatejrovat док.* (co) < англ. taping «підкріплювати, скріплювати шарніри, з'єднання за допомогою спеціальних пасків, ізоляція»; *zdžezovat, zjazzovat* [zdžezo-] док. (co) < англ. jazz «придати до чогось відтінку джазу»; *chartrovat / chatovat* [čēt-] недок. < англ. chat «комп. тех. вести розмову через чат»; *interviewovat* [-vjúvo-] недок. і док. (3 ос. одн. -viewuje [-vjúvu-]) (koho, 3. в.) < англ. interview «вести інтерв'ю»; *lobbovat, lobovat недок.* / *zalobbovat док.* < англ. lobby «тиснути на когось, лобіювати»; *monitorovat* [-ny-] док. (co, koho) < англ. monitoring «моніторингувати»; *rapovat / rappovat* [rep-] недок. < англ. rapper / rapping «муз. співати у стилі реп»; *returnovat недок.* < англ. return «спорт. відбити, повернути м'яч»; *stopovat недок.* (koho, co) < англ. stop «розм.

зупиняти а просити відвести автостопом»; *testovat* *недок.* (koho; co) < англ. test «тестувати, проводити тестування»; *trejdovat* *недок.* і *док.* < *trejd* < англ. trade «комерційний обмін між спортивними клубами»; *updatovat* [apdejt-] (co) *недок.* і *док.* < англ. update «ком. тех. сленг актуалізація комп'ютерних програм» та ін. [ASCS, ČNK, NS1, NS2, CVSN, SSČ].

Зі словотвірно-семантичного погляду в цьому типі можна знайти кілька відіменних дієслів із відповідним суфіксом, утворені від назв осіб за професією: *direkt* – *direktorovat*, *manažer* – *manažerovat*, *spíkr* – *spíkravat*; дієслова зі значенням «уживання чогось як засобу для здійснення чогось, враховуючи засіб комунікації»: *e-mailovat*, також *mailovat*, *faxovat*, *flossovat* «чистити зуби дентальною ниткою», *internetovat*, *mobilovat*, *paginovat* «нумерувати сторінки», *sprejovat*, *surfovat* / *serfovát*, *zazipovat*, *chartrovat* / *chatovat* тощо [ASCS, ČNK, NS1, NS2, CVSN, SSČ].

Більшість дієслів можна віднести до розмовного про шарку лексики або до сленгів певних соціальних чи професійних кіл: *aerobikovat* «займатися аеробікою», *boardovat* «їздити на дошці», *breakovat* «танцювати брейкданс», *bukovat* «резервувати», *zabukovat* «зарезервувати», *čekovat* «контролювати», *džampovat* «стрибати», *dublovat* *недок.*, *док.* «дублювати», *frístajlovat* «їздити на скейті вільним стилем», *fuckovat* / *fakovat*^{*}, *harašovát*^{**}, *kickovat* «копати, викидати із чату», *kmandovat*^{***}, *sexovat*, *skatovat* / *skejtovat*, *smajlikovat*, *taggovat* «сленг. підписуватися», *walkovat* «ходити, прогулюватися», *workovat* «працювати», *leasingovat* / *lízovat* «брати у лізинг, винаймати через лізинг» та ін. [ASCS, ČNK, NS1, NS2, CVSN, SSČ].

Переважає кількість дієслів, утворених від англо-американських основ, належать до комп'ютерної термінології, назв комп'ютерних ігор: *bootovat* «запустити у роботу комп'ютер», *deletovat* «мастити, бруднити», *entrovat* «застосувати клавішу enter», *escapovat* «вийти через одну з програм», *resetovat*, *respawnovat* «знову з'явитися», *restartovat*, *scannovat* / *skenovat*, *scrollovat* / *skrolovat*^{****} «прокручувати картинку чи текст на моніторі», *upgradovat* / *upgradeovat*, адаптований *apgrejdovat* «покращувати, підвищувати виробництво, міцність», *zoomovat* «збільшувати чи зменшувати щось на картинці монітору» та ін.

Нові чеські дієслова також утворюються від англо-американських абrevіатур із додаванням суфікса *-ova-*, при цьому утворюючи обидва дієслівні види: *SMS* – *smskovat* / *esemeskovat*, *zasmkovat*, *proesemeskovat*, *vyesemeskovat*.

Достатньо продуктивними у неформальній комунікації стають дієслова одноразової миттєвої дії з суфіксом *-nou-*, що приєднується до інфінітива як

* Утворене від англійського вульгаризму *fuck*

** Утворене від англ. *sexual harassment* «сексуальні домагання»

*** У новому значенні вживається при використанні комп'ютерної гри *Commandos*

**** Слово *scroll* утворене від англійського словосполучення *screen* (картинка) і *rolí* (пересувати, гортати)

то оригінальних англоамериканізмів, так до конвергованих богемізмів: *altnout* < англ. alt «натиснути клавішу <alt>», *apgrejdnout* / *upgrejdnout* < англ. upgrading, *buknout* < англ. book «бронювати», *callnout* < англ. call «дзвонити, зателефонувати», *clicknout* / *kliknout* < click «натиснути клавішею мишки», *čeknout* < check «проконтролювати», *džampnout* < jump «стрибнути», *faxnout* < fax «надіслати факсом», *fucknout* < fuck «вульг. послати», *hacknout* < hack «проникнути до чужого комп'ютера», *helpnout* < help «допомогти», *killnout* < kill дослівно «забити», у новому значенні «втомити когось», *knocknout* < knock «стукнути, вдарити», *mailnout* < e-mail «надіслати e-mail», *repeatnout* < repeat «повторити», *shiftnout* < shift «натиснути клавішу <shift>», *squashnout* < squash «зіграти сквош», *startnout* < start, *stopnout* < stop, *tipnout* < tip, *uploadnout* < upload, *zoomnout* < zoom «зменшити чи збільшити зображення тексту» тощо [ASCS, ČNK, NS1, NS2, CVSN, SSC].

Деякі дієслова можуть утворюватись за допомогою двох формантів. Вони різняться лише формою творення, оскільки різниця на формальному рівні не впливає на семантичну наповненість дієслова. Д. Свободова твердить, що такі дієслова різняться між собою стилістичним забарвленням у розмовній мові: *buknout* і *bukovat*, *hacknout* і *hakovat*, *kicknout* і *kickovat*, *mailnout* і *mailovat* тощо [8]. На рівні орфографії простежується функціонування паралельних форм дієслів, утворених від основ-оригіналів, та від орфографічно конвергованих: *clicknout* / *kliknout*, *cracknout* / *kreknout*, *kickovat* / *kikout*, *scannovat* / *scanovat* / *skenovat*, *scrollovat* / *skrolovat*, *upgradovat* / *upgrejdovat* / *apgrejdovat* та ін.

Зміна стану дієслів відбувається за допомогою префіксів. У ході дослідження ми визначили активні та менш активні форманти для утворення нових дієслів: Порівняємо:

na- – у значенні «створення чогось, надання активності, фіксація, завершення дії»; дає змогу створювати зворотні дієслова: *nabootovat* «увімкнути пускову програму комп'ютера», *nabriefovat* / *nabrfovat* «навчати, інструктувати, інформувати», *nafaxovat* «надіслати факсом», *naimportovat* «імпортувати», *nainstalovat* «наінсталювати», *nakloňovat* «скопіювати, створити ідентичний продукт, наклонувати», *nalogovat* (*se*) «увійти до комп'ютерної мережі, системи», *namixovat* «провести змішування чогось», *nascanovat* / *naskenovat* «наскакувати», *naspídot* (*se*) / *naspeedovat* «приймати стимуляційні наркотики», *nawebovat* «створювати веб-сторінки»;

od- – у значенні «позбавитися чогось, відсторонити, закінчити активність, повторити дію»: *oddiskutovat* «вирішити проблеми через дискусію», *odfaxovat* «надіслати факсом», *odinstalovat* «відмінити, припинити інсталяцію», *odlogovat* (*se*) «виходити з комп'ютерної мережі, системи», *odmailovat* / *odemailovat* «відправляти електронну пошту, e-mail», *odmonopolizovat* «знищувати монополію», *odprezentovat* «проводити презентацію», *odvirovat* «вилучати з комп'ютерної системи віруси», *odstartovat* «подавати сигнал, наказ до початку змагань, розпочинати діяльність, акцію»;

z- є активним словотворчим формантом для творення дієслів

доконаного виду: *zbojkotovat* «провести бойкот чогось», *zdigitalizovat* «провести дигіталізацію», *zfetovat (se)* «ужити наркотиків», *zklipovat* «на пісню зняти кліп», *zmobilnit* «забезпечити когось мобільним телефоном», *zmonitorovat* «провести моніторинг», *zrapovat* «переробити, скласти пісню у стилі репу», *zrelaxovat* «розслабитися, відпочити», *zremixovat* «створити ремікс», *zrepeatovat* «повторити», *zresetovat* «провести повторний запуск», *zrestartovat* «провести рестарт»;

za- у сенсі «закриття, виконання чи обмеження виконання дії, обмеження термінів дії виконання»: *zabukovat* «зарезервувати, замовити щось», *zafaxovat* «надіслати факсом», *zalogovat (se)* «увійти до комп'ютерної системи», *zavirovat* «занести до комп'ютера вірус, заблокувати роботу комп'ютера через зараження вірусом», *zawapovat si* «певний час із цікавістю переглядати вап-сторінки», *zagamblovat (si)* «загратися азартними іграми», *zainternetovat (si)* «певний час розглядати веб-сторінки», *zaleasingovat* «здати в лізингову оренду», *zasnowboardovat (si) / zasnowboardovat (si)* «накататися на сноуборді», *zasurfovat (si) / zaserfovati (si)* «якийсь час з фанатизмом переглядати веб-сторінки» тощо.

pro- – префікс виконує дві основні функції:

1. «здійснення завершеної дії, повністю»: *probrowsit* «детально опрацювати веб-сторінки», *profaxovat (se)* «досягнути відправки документів через факс», *prohackovat (se)* «безправне проникання до чужої комп'ютерної системи», *proklikat (se)* «пройтися, переглянути статті поступовим клацанням, натисканням, клікати», *prokoučovat* «створити програш у спорті через погану гру, втратити шанс», *prolinkovat* «встановлювати веб-сторінки», *promailovat* «проводити час у мейл-повідомленнях», *proscanovat / proskenovat* «переглянути комп'ютерні параметри спеціальною програмою», *prosurfovat* «проводити час на Інтернеті, детально переглядати веб-сторінки», *protunelovat* «дістатися до маєтку через тунель»;

2. «втрата чогось у результаті якоїсь діяльності»: *profaxovat* «втратити через факс», *promailovat* «втратити через e-mail», *prosurfovat* «втратити через швидкий перегляд веб-сторінок», *prowapovat* «втратити через war».

vy- – має кілька визначень:

1. «вичерпно, досконало»: *vyboxovat* «бути досконалим у боксі», *vylobbovat* «отримати через лобювання», *vyresetovat* «провести reset, повторне включення головної програми»;

2. «відправити когось, щось звідкілься, витягнути з когось, чогось»: *vyboxovat (koho, co)* «експр., ударами боксу когось вибити», *vytipovat* «методом оцінювання вибрати з чогось, рекомендувати, доручити», *vyautovat (se)* «виключити когось з чогось, зняти з себе повноваження, відсторонитися від чогось», *vyexploitovat* «добути, використати», *vyfuckovat / vyfakovati* «вульг. пловати на щось», *vyprintovat* «віддрукувати щось», *vytunelovat* «підводними фінансовими операціями витягувати з підприємства майно, кошти, активи тощо».

Менш продуктивними можна вважати префікси:

do- – у значенні «додаткової дії або завершеності дії»: *dosurfovat* «серфінгом дістатися на інтернет-сторінку»;

o- – у значенні «оснащення чогось чимось»: *očipovat* «забезпечити чіпом», *oskenovat* / *oscanovat* «провести сканування», *otaxovat* «оцінити, обговорити», *oxeroxovat* «виготовити копії на ксероксі»;

při- – надає змісту «наближення до чогось»: *přiscrollovat* / *přiskrolovat* «наблизити прокручуванням картинки», *přilogovat (se)* «увійти до комп'ютерної мережі»;

u- – у значенні «перенасититись якоюсь дією»: *uchatovat (se)* «втомити (ся), виснажити(ся) від спілкуванням у чаті», *uklikat (se)* «втомити(ся), виснажити(ся) від клацання мишкою», *umobilovat (se)* «втомити(ся), виснажити(ся) від надмірного спілкування по мобільному телефону».

Поступово у мові з'являються однокореневі дієслова з різними префіксами, пор.:

SMSkovat / *esemetskovat* у значенні «надсилати смс-повідомлення», напр.: *Sedm zásad, jak mu esemeskovat*[†]; *Telefonovat ani esemeskovat se s tím nedá ... no ale jinak je to geniální věc*^{**};

zaSMSkovat / *zasmkovat* «переписуватися через смс-повідомлення», напр.: *A jeste jednou, kdyby si někdo chtel zaSMSkovat :-)*^{***}; *Nechceš si trochu zamejlovat? Pokud máš v mobilu Oskara tak třeba i zaSMSkovat. Tak začni!!!!*^{****};

vySMSkovat / *vysmskovat* «отримати якусь інформацію через смс-повідомлення, знайти когось», напр.: *Další problém, který jsem se snažil průběžně vytelefonovat a vySMSkovat byl Tomáš, který měl přijet ke mě do Lovosic*^{*****}; *teda jestli se mi to podaří vySMSkovat*^{*****}; ... *a za druhé stačilo na něj vsadit a vysmskovat ho ven*^{*****};

doesemeskovat (se) «отримати результат через смс-повідомлення, знайти адресата», пор.: *Po nezdařené výměně (tímto bych chtěl poděkovat všem, kterým jsem se snažil dovolat, doesemeskovat a domailovat*^{*****}; *Těm fanouškům co si rezervovali místo jsme se snažili dovolat nebo doesemeskovat*^{*****}; *Tím se dá ušetřit spoustu energie, ale zase se vám nikdo nemůže dovolat ani doesemeskovat*^{*****};

[†] <http://www.super.cz/sex-a-vztahy/vztahy/34009-sedm-zasad-jak-mu-esemeskovat.html>

^{**} <http://extra.cz/blog/2009/05/telefonovat-ani-esemeskovat-se-s-tim.html>

^{***} <http://www.trabant.cz/forum/107/demontaz-predni-napravy>

^{****} <http://www.dseznamka.cz/read.php4?rubr=508&sec=115>

^{*****} http://davy.jawajizda.cz/Mala_Skala_2004/mala_skala_2004.html

^{*****} <http://jerryweb.info/chat/prehled/?subjId=4788&id=1-4828>

^{*****} <http://big-brother.cz/?odf=5130#d>

^{*****} <http://www.vwbusforum.net/viewtopic.php?p=22490&sid=99fa5524d692f0ee0295b6a74067e50a>

^{*****} <http://bandzone.cz/underside?activeRightTab=news&load=news&newsStart=0>

^{*****} <http://www.appleporadna.cz/pdf/iphone/jak-setrit-baterii-a-docilit-co-nejdelsi-vyrzde-iphone.pdf>

proSMskovat / prosmskovat / proesemeskovat у значенні «використати ліміт смс-повідомлень», напр.: *Smskovali tak dlouho až prosmskovali tolik, že si to auto téma smskama zaplatili**; *Volací limit – částku, kterou budete moci provolat, proSMskovat nebo použít na jiné služby po vyčerpání hodnoty měsíčního paušálu***; *Číslo v názvech totiž značí kredit, který můžete buď provolat, či „proesemeskovat“****.

Інтернет і надалі сприяє тому, що англійська мова посилює свій статус світового «лінгва франка». Незважаючи на це, чехи, використовуючи англійську мову в якості посередника, не втрачають власної мовної та культурної своєрідності. Прикладом цього є кількість дієслівних утворень від назви інтернет-пошукача *Google*, який існує на чеському інтернет-ринку відносно недавно.

На сайті www.google.cz нам удалося вибрати 36 форм дієслів доконаного і недоконаного виду, дієслова рефлексивні, утворених із всіма найпродуктивнішими чеськими префіксами та суфіксами: *googlit, googlovat, googlit se, googlovat se, pogooglit, pogooglit se, pogooglovat, pogooglovat se, dogooglit, dogooglit se, dogooglovat, dogooglovat se, vygooglit, vygooglovat, vygooglit se, vygooglovat se, progoooglit, progoooglit se, progoooglovat, progoooglovat se, nagooglit, nagooglit se, nagooglovat, nagooglovat se, zgooglit, zgooglovat, zgooglit se, zgooglovat se, zagooglit, zagooglovat, zagooglit se, přegooglit, přegooglovat, přegooglit se, přegooglovat se*. Разом із ними на тому ж пошукачі функціонують і чехізовані варіанти зі спрощеним гемінатом *oo → u/ú*: *gūglit, gūglivat, gūglit se, gūglivat se, pogūglit, pogūglit se, pogūglivat, pogūglivat se, dogūglit, dogūglit se, dogūglivat, dogūglivat se, vygūglit, vygūglivat, vygūglit se, vygūglivat se, progūglit, progūglit se, progūglivat, progūglivat se, nagūglit, nagūglit se, nagūglivat, nagūglivat se, zgūglit, zgūglivat se, zagūglit, zagūglivat, zagūglit se, přegūglit, přegūglit se, gūglit, gūglivat, zagūglivat, nagūglivat, přegūglivat*. Подібно утворилися такі дієслова як: *logovat se – zalogovat se, přilogovat se, odlogovat se; faxovat – faxnout, nafaxovat, odfaxovat, zafaxovat, profaxovat (se)*.

Пройшовши процес глибокої конвергенції, дієслова настільки адаптувалися до дериваційної системи чеських вербативів, що виникла можливість утворювати від них усі можливі дієслівні форми, властиві чеській мові, а саме: дієвідмінювання у теперішньому, минулому і майбутньому часах, кореляції доконаного та недоконаного виду, реалізуючи префіксальний, суфіксальний і префіксально-суфіксальний способи словотворення, утворення наказового й умовного способів дієслова, наявність гендерних закінчень, узгодження з іншими частинами мови (див. табл.):

* <http://forum.mobilmania.cz/viewtopic.php?f=15&t=1055395&p=6084170>

** <http://www.vodafone.cz/osobni/napoveda/dotazy/prechod.htm>

*** <http://kecinzer.cz/it>

Дійсний спосіб

Теперішній час		
ос.	однина	множина
1.	pádluji/pádluju	pádlujem(e)
2.	pádluješ	pádlujete
3.	pádluje	pádluji/pádljou

Минулий час		
рід	однина	множина
ч.р.	pádloval	pádlovali/y
ж.р.	pádlovala	pádlovaly
с.р.	pádlovalo	pádlovala

Дієприслівник

рід	однина	множина
ч.р.	pádluje	pádlujíce
ж.р.	pádlujíc	pádlujíce
с.р.	pádlujíc	pádlujíce

Наказовий спосіб

ос.	однина	множина
1.	–	pádlujme
2.	pádluj	pádlujte
3.	–	–

Кондиціонал

ос.	однина	множина
1.	pádloval/a bych	pádlovali/y bychom
2.	pádloval/a bys	Pádlovali/y byste
3.	pádloval/a/o by	Pádlovali/y/a by

Незважаючи на всі можливі конвергентні та адаптаційні процеси на граматичному рівні чеської мови, у ЗМІ, в молодіжному сленгу (розмовна форма, смс-повідомлення, Інтернет-листування) дуже часто трапляється вживання описових форм дієслова, складовою яких виступає англійське. Стало модним уживати такі звороти, як: *být daun* «експр. бути виснаженим, втомленим, втрачати сили, бути на дні», *být in* «розм. і публ. бути в курсі свіжих новин, йти в ногу з модою, бути знайомими з модними трендами», *být cool* «бути сучасним, знаходитися на рівні, йти в ногу, знаходитись у доброму настрою», *být inde*[‡] «бути незалежним», *poslat link* «надіслати адресу, електронний контакт», *jít out* «піти» тощо.

Таким чином, результати проведеного дослідження показали, що чеські вербативи утворені від англо-американських конвергентів отримують усі морфологічні категорії, а саме: мають категорію виду, стану у всіх формах, враховуючи зворотний стан, способу дії, часу, особи, роду, числа, відміну незалежно від типу форм. Швидко входять у сучасний тезаурус чеської мови і стають активними як при вербальному, так при письмовому контактуванні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Bozděchová I.* Vliv angličtiny na češtinu / Ivana Bozděchová // Český jazyk na přelomu tisíciletí / František Daneš a kolektiv. – Vyd. 1. – Praha: Akademia, 1997. – S. 271-279; 2. *Dokulil M.* Tvoření slov v češtině. 1. [díl], teorie odvozování slov / Miloš Dokulil. Předml. Bohulav Havránek. – 1. vyd. – Praha: ČSAV, 1962. – 263, [1] s.; 3. *Hašová L.* Lásky jedné esemesky // Naše řeč: listy pro vzdělání a tříbení jazyka českého 4, roč. 85. – Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 2002. – S. 207-212; 4. *Hoffmannová J.* Čeština v současné soukromé korespondenci (dopisy, e-maily, esemesky) / Jana Hoffmannová // Přednášky z 46. běhu Letní školy slovanských studií. – 1. vyd. – Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2003. – S. 57-70; 5. *Kučera K.* K nejnovějším vlivům angličtiny na český jazyk / Karel Kučera // Přednášky z 34. a 35. běhu Letní školy slovanských studií / Karel Kučera. – Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1995. – S. 77-82; 6. *Martincová O.* Slangismy v slovníku neologismů / Olga Martincová // Sborník přednášek z 6. konference o slangu a argotu v Plzni 15. – 16. září 1998 / Editor: Klimeš L. – Plzeň: Pedagogická fakulta Západočeské univerzity, 1998. – S. 29-32; 7. *Nejedlý P.* Co ve slovnících nenajdete: Zhůvěřilost / Petr Nejedlý // Naše řeč (Drobnosti) : listy pro vzdělání a tříbení jazyka českého 4, roč. 80. – Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 1997. – S. 213-215; 8. *Svobodová D.* Přejatá slova v češtině z pohledu uživatelů jazyka / Diana Svobodová // Český jazyk a literatura 7 – 8, roč. 51. – Praha: Fortuna, 2000/2001. – S. 170-178; 9. *Svobodová I.* Počítač a pravopis / Ivana Svobodová // Český jazyk a literatura 5/6, roč. 52 – Praha: Fortuna, 2001/2002. – S. 143-145.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЖЕРЕЛ:

- ASCS** Akademický slovník cizích slov / kolektiv autorů pod vedením Jiřího Krause. – Praha: Academia, 2001. – 836 s.
- CVSN** Co v slovnících nenajdete: novinky v současné slovní zásobě / Zdeňka Sochová, Běla Poštolková. – 1. vyd. – Praha: Portál, 1994 ([Praha]: Česká typografie). – 204 s.

[‡] Скорочення утворено від англійського слова *independent*

- ČNK Český národní korpus – Режим доступу до корпусу: <http://ucnk.ff.cuni.cz/>
- NS1 Nová slova v češtině: slovník neologizmů / kolektiv autorů pod vedením Olgy Martinové. – Vyd. 1. – Praha: Academia, 1998. – 356 s.
- NS2 Nová slova v češtině 2: slovník neologizmů / kolektiv autorů pod vedením Olgy Martinové. – Vyd. 1. – Praha: Academia, 2004. – 568 s.
- OADE Oxford Advanced learner's Dictionary of Current English. Sixth edition. Edited by Sally Wehmeier. – New York: Oxford, 2000. – 1422 s.
- SSČ Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Zpracoval lexikografický kolektiv Ústavu pro jazyk český Akademie Věd České Republiky. – 4. vydání r. 2005, dotisk 2007. – Praha: Academia, 2007. – 648 s.

Інтернет-сторінки: www.goole.cz, www.centrum.cz; www.seznam.cz.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ:

експр.	експресивне
англ.	з англійської мови
вulg.	вulgарне
док.	дієслово доконаного виду
З.в.	знахідний відмінок
ком.тех.	комп'ютерні технології
недок.	дієслово недоконаного виду
одн.	однина
ос.	особа

Гальчук І. Ю. (Київ, Україна)

Наголошення іншомовних слів у „Лексиконі” П. Беринди

У статті розглядається акцентуація запозичень у „Лексиконі” П. Беринди в порівнянні з іншими українськими пам'ятками. Визначаються фактори, які впливають на наголошення іншомовної лексики у процесі акцентної адаптації.

Ключові слова: наголос, запозичення, акцентний вплив.

В статье рассматривается акцентуация заимствований в „Лексиконе” П. Беринды в сравнении с другими украинскими памятниками. Определяются факторы, влияющие на ударение иноязычной лексики в процессе акцентной адаптации.

Ключевые слова: ударение, заимствования, акцентное влияние.

The paper discusses the accentuation of borrowings in P. Berynda's „Lexicon” in comparison with other Ukrainian literary monuments. The factors influencing the stress of the borrowed lexical units in the process of adaptation.

Key words: stress, borrowings, accentuation influence are determined.

„Лексіконъ славеноросскій и именъ тлъкованіе”, виданий Памвою Бериндою 1627 р. у Києві, містить близько 7000 словникових статей і поєднує в собі, як зазначає В. В. Німчук, крім перекладного, „елементи тлумачного, енциклопедичного і етимологічного словників” [5, XVII]. У ньому церковнослов'янська лексика перекладається тогочасною українською мовою.